

מסכת יבמות דף כט.

• משנה דף כח:

<p>ראובן שמעון לוי (אחים)   רחל לאה (שתי אחיות, או אשה ובתה, או אשה ובת בנה, או אשה ובת בנה)</p>
<p>שלושה אחין, שנים מהן נשואין שתי אחיות, או אשה ובתה, או אשה ובת בנה, או אשה ובת בנה, ומתו השני אחים בלא בנים,   ת"ק - הרי אלו חולצות ולא מתייבמות   ר"ש - פוטר</p>
<p>היתה אחת מהן אסורה עליו איסור ערוה, אסור בה ומותר באחותה.</p>
<p>היתה אחת מהן אסורה עליו איסור מצוה או איסור קדושה, חולצות ולא מתייבמות.</p>

• גמרא כט.

<p>קושית הגמ' - זה דתנן במשנה שאחת מהן איסור מצוה, חולצות ולא מתייבמות נשנה לפי שיטתו של ר"ש,   וא"כ קשה, דהא אמר ר' שמעון בסתם אחיות שלא חולצות ולא מתייבמות,   וא"כ הכא באיסור מצוה, אמאי בעי חליצה, הא כיון דמדאורייתא חזיא ליבומי, זקוקה היא,   והווי להו כשאר ב' אחיות שנעשו צרות זו לזו, דר"ש פוטר אחות זקוקה מחליצה?</p>
<p>תירוץ הגמ' - אה"נ מעיקר הדין פטורות, אלא הטעם שמחייבן ר"ש חליצה משום גזירה,   דאי פטרת להו לגמרי, מאן דחזי סבר טעמא לאו משום אחות זקוקה,   אלא משום דאיסור מצוה הויא כערוה ופטורה מחליצה,   ואתי למיפטר איסור מצוה דעלמא דלאו אחיות מחליצה.</p>
<p>ולכן אע"פ ששתי האחיות פטורות אליבא דר"ש, אפ"ה שתיהן חולצות,   דהאיסור מצוה חולצת כדי שלא יבא להתיר איסור מצוה בעלמא,   ואחותה שאינה איסור מצוה נמי חולצת, דאי אינה חולצת ופטורה לגמרי,   אתי לפטור נמי אחותה שהיא איסור מצוה, ואם אחותה האיסור מצוה פטורה,   אתי לפטור נמי איסור מצוה בעלמא שלא נפלה עם אחותה, ומעיקר הדין חייבת בחליצה.</p>
<p>ואע"פ שבערוה כשנפלה עם אחרת שאינה ערוה, הערוה פטורה והאחרת חייבת,   ואין אנו חוששין שיבא לפטור האחרת, היינו טעמא משום דהכל יודעין שערוה פטורה,   ולא יבואו לפטור האחרת, אבל באחיות, אין הכל יודעין ההלכה שאחיות פטורות לר"ש,   ואי מפקת האחיות שאינה איסור מצוה בלא חליצה, אתי נמי למיפק האיסור מצוה בלא חליצה (משום ר"ש),   ונפקא מינה חורבה לאיסור מצוה בעלמא (שיש לחשוש לאדם אחר שרואה שהאיסור מצוה פטורה   ויסבור שכל איסור מצוה פטורה, ואינו יודע שפטורה כאן משום ר"ש)</p>

מסכת יבמות דף כט.

• משנה

	ראובן	שמעון	לוי	(אחים)
	רחל	לאה		(שתי אחיות)
	שלשה אחין, שנים מהן נשואין שתי אחיות, ואחד מופנה,			
	מת אחד מבעלי אחיות ועשה בה מופנה מאמר, ואח"כ מת אחיו השני			
	בית שמאי		בית הלל	
	זו היא שאמרו אוי לו על אשתו, ואוי לו על אשת אחיו			
	1. לוי נותן גט וחליצה לרחל 2. לוי עושה חליצה ללאה			
	אשתו עמו, והלזו תצא משום אחות אשה (רחל עם לוי, ולאה תצא משום אחות אשה) דמאמר ככנוסה דמיא מדאורייתא, וכי נפלה לאה, אינה אוסרת רחל משום אחות זקוקתו			

• קושית הגמ' - "זו היא" למעוטי מאי?

• תירוץ הגמ' - הכא אומרים ב"ה אוי לו על אשתו וכו', אבל בפרק ב"ש דאמר ר' יהושע שם אוי לו על אשתו וכו',

ב"ה לא סברי כן, אלא או כר"ג או כר' אלעזר דפליגי על ר' יהושע.

מסכת יבמות דף כט

• לישנא קמא

ר' אלעזר - לא תימא מאמר לב"ש קונה קנין גמור, דאי בעי לאפוקי סגי לה בגיטא, אלא מאמר לב"ש אינו קונה אלא לדחות בצרה בלבד, לדחות אחותה (לאה) שתהא ערוה של אחות אשתו, ולאה פטורה מיבום וחליצה, ובעלת מאמר (רחל) אינה אסורה משום אחות זקוקה, (אבל אם רוצה היבם לגרש אותה, צריכה צריכה גט וחליצה)

רבי אבין - אף אנן נמי תנינא בש"א אם קדמו וכנסו, יקיימו,

דמשמע שדוקא אם כנסו, יקיימו, אבל לכתחילה לא מייבמו משום אחות זקוקתו, ואי ס"ד מאמר לב"ש קונה קנין גמור, לימא שלוי יעשה מאמר ברחל ויקנה אותה קנין גמור להיות אשתו, דהא אין איסור במאמר והוא לא ככנוסה, ותצא לאה מעליו, ולא הוא אחות זקוקתו, וכן יהודה יעשה מאמר בלאה ויקנה אותה, ואח"כ יוכל כל אחד מס לייבם את האחות שעשה בה מאמר, **ואלא מאי שלא אמרינן לב"ש דמאמר קונה קנין גמור.**

גמרא - אינה ראייה, דאפילו להצד שמאמר לב"ש אינו קונה אלא לדחות בצרה בלבד,

לימא שכל אחד יעשה מאמר ביבמתו ודוחה האחות זקוקתו ויעשה יבום, **ואלא מאי אית לך למימר, שאני מאמר דהתירא** במקום שמת ראובן ועשה לוי מאמר ברחל קודם שמת שמעון, דאז לא היתה אחות זקוקתו, ואם היה רוצה, היה יכול לייבם רחל, בזה אמרינן שמאמר לב"ש קונה לדחות הצרה, **אבל במאמר דאיסורא** במקום שכבר מתו ראובן ושמעון שנפלו השתי אחיות רחל ולא לפני לוי ויהודה דלא יכלו לייבם שכל אחת אחות זקוקתו, בזה לא אמרינן שמאמר קונה לדחות הצרה,

וכשם שיש לחלק בין מאמר דהתירא למאמר דאיסורא אם אמרינן מאמר אינו קונה אלא לדחות הצרה,

כן יש לחלק אפילו אם אמרינן שמאמר קונה קנין גמור,

דאינו קונה קנין גמור אלא במאמר דהתירא ולא במאמר דאיסורא, **וא"כ אינה ראייה** בענין מאמר לב"ש, שבכל אופן יש לחלק בין מאמר דהתירא למאמר דאיסורא.

מסכת יבמות דף כט:

• רב אשי מתני הכי...

<p>ר' אלעזר - לא תימא מאמר לב"ש דוחה דחייה גמורה, ולא (אחותה של בעלת מאמר) אינה צריכה חליצה, אלא מאמר לב"ש דוחה ומשייר, דהיינו שדוחה לאה מלאסור רחל (בעלת מאמר) על לוי (משום אחות זקוקתו), אבל משייר שלאה עצמה בעיא חליצה אם באת לינשא עד שלא כנס לוי (יבם) את רחל (בעלת המאמר).</p>
<p>רבי אבין - אף אנן נמי תנינא בש"א יקיימו... ואם דוחה דחייה גמורה, זה יעשה מאמר וידחה, וזה יעשה מאמר וידחה, ואלא מאי שלב"ש דוחה ומשייר, (ורק בהתירא אמרינן דוחה ומשייר ולא נאסרת רחל על לוי, אבל באיסורא אינה נדחית שהמאמר גרוע, וא"כ רחל נעשית אחות זקוקה של לאה,) ולכן אין כונסין לכתחילה במאמר לזה ומאמר לזה.</p>
<p>קושית הגמ' - ליכא למימר דוחה ומשייר, ולא (אחותה של בעלת מאמר) צריכה חליצה, דהא תנן ש"תצא משום אחות אשה" דמשמע דפטורה אפילו מן החליצה</p>
<p>ואלא מאי דודאי לא אמרינן במאמר לב"ש קונה היינו שדוחה ומשייר, אלא י"ל או דהוי קנין גמור להיות כאשתו ולא בעיא חליצה או י"ל דאינה קונה אלא לדחות בצרה בלבד שאינה אוסרת אחותה משום אחות זקוקה אבל אם רוצה לוי להוציאה צריך ליתן לרחל גט וחליצה.</p>

• ג' מדרגות לבאר קנין של מאמר אליבא דבית שמאי

מאמר לב"ש...	אם היבם רוצה לגרש הבעלת מאמר, צריכה...	אחותה של הבעלת מאמר ....
קונה קנין גמור	גט	פטורה לגמרי ומותרת לשוק
אינו קונה אלא לדחות בצרה בלבד	גט וחליצה	צריכה חליצה
דוחה ומשייר	גט וחליצה	צריכה חליצה

מסכת יבמות דף כט:

• תני ר' חייא.....

ליאסר בקדשים	אשתו ארוסה לא אונן
אם כהן הוא, דהא לאו שארו הקרוב אליו היא	ולא מיטמא לה
להיות אסורה בקדשים	וכן היא לא אוננת
רש"י "כך שמעתי" - אינה צריכה להתעסק בו, *** רש"י "ולי נראה" כגון ברגל שישראלים מוזהרין על הטומאה	ולא מטמאת לו
מתה, אינו יורשה	מת הוא, אם כתב לה כתובה מן האירוסין, גובה כתובתה
*** ולא דוקא נקט "ולא מיטמאת" דהא בנות אהרן לא הוזהרו על הטומאה, אלא אידי דנקט לא אוננת דאיצטריך ליה, נקט ולא מיטמאת, דבעי למיתני תרתי בדידה ובדידה	

• שאלת הגמ' אם מאמר נישואין עושה או אירוסין עושה

<p>בעי רבה, מאמר לב"ש נישואין עושה או אירוסין עושה?</p>
<p>א"ל אביי, למאי הלכתא, אילימא ליורשה וליטמא לה ולהפר נדריה, השתא ארוסה דקידושין דידה דאורייתא, תני ר' חייא אינו יורשה ואינו מיטמא לה, מאמר יבמין דמדרבנן הוא, דהא מדאורייתא "יבמה יבא עליה" כתב רחמנא, כל שכן שאינו יורשה ואינו מיטמא לה</p>
<p>ואלא לענין מסירה לחופה, מאי? נישואין עושה ולא בעיא מסירה לחופה, דאם בא עליה בעל כרחא בלא חופה קני, ואי בעי תו לאפוקי בגיטא סגיא ליה, או דילמא אירוסין עושה ובעיא מסירה לחופה?</p>
<p>א"ל השתא לא עבד בה מאמר כתיב "יבמה יבא עליה" בעל כרחא, דקני לה ונעשית כאשתו לכל דבר בביאה בע"כ שאין בה חופה, כ"ש אם עבד בה מאמר (שהתחזק עוד הקשר אישות) יכול לעשות יבום ואינה צריכה מסירה לחופה</p>
<p>א"ל שיש צד לומר שאירוסין עושה וצריכה מסירה לחופה, דכיון דעשה מאמר וחלה עליו זיקת אירוסין ונישואין של שאר נשים, אם בא עליה לאחר מאמר בלא חופה לא קנה, או דילמא נישואין עושה כשאר יבמות ואינה צריכה מסירה לחופה?</p>

מסכת יבמות דף כט:

• לענין השאלה אם מאמר אירוסין עושה או נישואין עושה

ת"ש שומרת יבם	יבם אחד	שני יבמין	קסבר....
רבי אליעזר	יפר	יפר אחד מהן את נדרה	יש זיקה ****
רבי יהושע	יפר	לא יפר לא זה ולא זה	לחד יש זיקה, לתרי אין זיקה **
רבי עקיבא	לא יפר	לא יפר	אין זיקה דתיהוי ככנוסה אפילו לחד
** לתרי אין זיקה דלא ידיענן להי מינייהו רמיא, ואפילו שנים כאחד אין הפרתן הפרה, דקלישא זיקתן			
**** קושית הגמ' - נהי נמי דיש זיקה אפילו לתרי, מיהו יפרו שניהם מיבעי ליה?			
תירוץ הגמ' - הב"ע כגון דעבד בה מאמר, ואלביא דב"ש דקונה קנין גמור, ולכן היבם מיפר			
ראיה של הגמ' - מכאן ראיה שמאמר נישואין עושה, ולכן מיפר הבעל לבדו, דאי אמרת אירוסין עושה, איך יכול הבעל להפר לבדו, והתן נערה המאורסה, אביה ובעלה מפירים נדריה			
אינה ראיה - באמת י"ל אירוסין עושה, ומיפר היינו דהיבם מיפר בשותפות עם האב			

קושית הגמ' - עד כאן פירשנו אם אמרינן דמאמר קונה קנין גמור, שיש לומר נישואין עושה והבעל מיפר לבדו, יש לומר אירוסין עושה, והבעל מיפר בשותפות עם האב. אבל לרב אשי דאמר בשם ר' אלעזר דאין מאמר קונה אלא לדחות לצרה בלבד, א"כ אמאי מיפר הבעל אפילו בשותפות עם האב?
תירוץ הגמ' - אמר לך ר' אלעזר, ודאי שמאמר עושה אירוסין, ויכול הבעל להפר בשותפות עם האב, וזה דאמר שאינו קונה, זה רק לענין דאם היבם רוצה לגרשה צריכה גט וחליצה, ולא סגי בגט בלבד.
ואיבעית אימא - באמת אין יכול לומר שהבעל מיפר בשותפות עם האב, דהא "יפר" קתני ולא 'פרו', ואלא מאי שהבעל מיפר לבדו, ואפ"ה י"ל דמאמר אירוסין עושה, וי"ל דאינו קונה אלא לדחות בצרה בלבד, והב"ע שעמדה היבמה בזין עם היבם, מפני שסירב לייבם אותה או לחלוץ לה, ופסקו לה בית דין דמי מזונות משלו, ולכן יש להיבם זכות להפר לבדו את נדרי היבמה, וכדרב פנחס משמיה דרבא, כל הנודרת, על דעת בעלה היא נודרת.

If you would like the shakla vetarya summaries emailed directly to you (before it is posted on the website),
or to give feedback, please email blumenfeldyaakov@gmail.com.